

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ

Кафедра «Економіки та підприємництва»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання розрахунково-графічної роботи
з дисципліни «ОБЛІК І АУДИТ»

для студентів освітнього рівня «Бакалавр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»

ОДЕСА – 2018

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Вченою радою факультету ФЕУБ
Протокол № 5 від 10 січня 2018 р.

Методичні вказівки розглянуті і рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної комісії ФЕУБ, протокол № 4 від 09 січня 2018 р.

Методичні вказівки розглянуті і рекомендовані до друку на засіданні кафедри економіки та підприємництва, протокол № 5 від 26 грудня 2017 р.

Укладач: **Фроліна К.Л.**, кандидат економічних наук

Рецензенти:

Ажаман І.А., доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри Менеджменту та управління проектами Одеської державної академії будівництва та архітектури;

Яшкіна О.І., доктор економічних наук, професор кафедри Маркетингу Одеського національного політехнічного університету

Методичні вказівки містять короткі теоретичні відомості та приклади вирішення завдань до розрахунково-графічної роботи.

Відповідальний за випуск:

Окландер Т.О., д.е.н., завідувач кафедри Економіки та підприємництва

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ І РОЗПОДІЛ ЧАСУ ЗА ФОРМАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА.....	6
2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ.....	8
3. ЗАВДАННЯ ДО РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ.....	21
4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК І АУДИТ».....	34
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ	36

ВСТУП

Курс обліку і аудиту закладає базу аналітичного мислення майбутнього фахівця з менеджменту, на конкретних прикладах демонструє застосування методичних прийомів виявлення певних недоліків функціонування та невикористаних резервів покращення результативності діяльності підприємства, використання фінансової звітності для системного планування перспективи розвитку підприємства шляхом розробки стратегії і тактики його становлення.

Сучасний менеджмент, перебуваючи у динамічному економічному середовищі, потребує актуальної та оперативної інформації з високим ступенем релевантності. Інформація, створювана системою бухгалтерського обліку підприємства, повинна враховувати потреби і орієнтуватись на конкретні групи користувачів інформації; служити основою прийняття тактичних і стратегічних рішень. Набувають актуальності питання посилення інформаційних функцій обліку, підвищення його аналітичності та інші, обґрунтовані потребами менеджменту підприємства. Зазначене вимагає від фахівців всіх рівнів знання обліку і аудиту, вміння проводити комплексний моніторинг інформації стосовно внутрішньої та зовнішньої сфер діяльності підприємства, реальну оцінку його можливостей за поточних умов ринку, ризик-менеджмент загроз діяльності, що є визначальною основою для прийняття обґрунтованих стратегічних рішень і ефективного управління бізнесом.

Метою вивчення дисципліни «Облік і аудит» є формування теоретичних знань з організації, методології та методик бухгалтерського обліку, фінансової (бухгалтерської) звітності, аудиту, формування практичних навичок використовувати облікову та звітну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Предметом вивчення дисципліни є методологія і методика ведення обліку та аудиту на підприємстві.

Основні завдання, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни:

- формування знань про зміст бухгалтерського обліку як функції управління, його предмет, об'єкти і методи, нормативно-правове регулювання;

- вивчення теоретичних основ відображення на рахунках бухгалтерського обліку господарських операцій підприємства;
- підготовка та подання фінансової (бухгалтерської) звітності, що задовольняє інтересам різних користувачів;
- використання інформації бухгалтерського обліку та фінансової (бухгалтерської) звітності при вирішенні професійних завдань;
- надання теоретичних знань та практичних навичок із застосування організаційних та методичних прийомів аудиту;
- освоєння основних аспектів складання документів в процесі і за результатами аудиту.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: поняття бухгалтерського обліку, його мета, завдання, принципи та метод; поняття активів та пасивів економічного суб'єкта; поняття фінансової звітності та її складу; прийоми складання і «читання» бухгалтерської фінансової звітності як одного з основних джерел інформації про фінансово-господарську діяльність економічного суб'єкта; значення аудиту і його роль в економіці держави та економічного суб'єкта; методика проведення і узагальнення результатів аудиту; вимоги, що пред'являються до якості аудиторських послуг.

Підготовлений фахівець повинен вміти: проводити угруповання майна і зобов'язання організації по складу, розміщенню і джерелам утворення; відображати операції на активних і пасивних рахунках, розраховувати обороти і залишки за рахунками на кінець звітного періоду; складати оборотні відомості по рахунках синтетичного і аналітичного обліку; вирішувати найпростіші ситуаційні задачі; складати баланс підприємства на підставі оборотних відомостей; перевірити достовірність відомостей відображених у фінансових (бухгалтерських) звітах підприємства, спираючись на дані облікових реєстрів і первинних облікових документів; володіти основними прийомами і методиками бухгалтерського обліку та аудиту для застосування їх в подальшій професійній діяльності.

Вказані методичні вказівки складені відповідно з навчальним планом та програмою з нормативної дисципліни «Облік і аудит».

Мета видання методичних вказівок – надання допомоги студентам у вивченні навчального матеріалу з дисципліни «Облік і аудит», виконанні розрахунково-графічної роботи.

1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ І РОЗПОДІЛ ЧАСУ ЗА ФОРМАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Курс: третій Семестр: п'ятий	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4,5 Розділів: 2 Змістовних розділів: 12 Загальна кількість годин: 135	07 Управління та адміністрування, 073 Менеджмент, Бакалавр	Нормативна Лекції: 30 годин Практичні: 30 годин Самостійна та індивідуальна робота: 75 годин Форма підсумкового контролю: екзамен

Змістовний розділ	Кількість годин				
	Лекційні заняття	Практичні заняття	Індивідуальна робота студента	Самостійна робота студента	Всього
Розділ 1. Бухгалтерський облік					
Тема 1. Бухгалтерський облік в системі управління діяльністю організації, його предмет і метод.	2	2		5	9
Тема 2. Бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку.	2	2		5	9
Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис. План рахунків бухгалтерського обліку.	2	4		6	12
Тема 4. Документація господарських операцій та інвентаризація.	2	2		5	9
Тема 5. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання.	6	9		18	33
Тема 6. Основи фінансової звітності.	2	1		4	7
Розділ 2. Аудит					
Тема 7. Сутність, зміст і класифікація аудиту. Аудиторська діяльність.	2	1		3	6
Тема 8. Регулювання	2	1		3	6

аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення.					
Тема 9. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю.	2	2		4	8
Тема 10. Планування аудиту. Аудиторські докази.	2	1		3	6
Тема 11. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи.	2	1		3	6
Тема 12. Методологічні засади аудиту господарських процесів та фінансової звітності	4	4		7	15
Всього	30	30	9	66	135

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Згідно з навчальним планом дисципліни «Облік і аудит» студенти виконують розрахунково-графічну роботу (далі РГР). Виконання РГР є важливим етапом у самостійному вивченні студентом цієї дисципліни. Таке завдання сприяє усвідомленню студентом методології обліку фінансово-господарської діяльності, організації бухгалтерського обліку на підприємстві, проведення аудиту.

РГР повинна продемонструвати опанування студентом матеріалу дисципліни; вміння самостійно осмислити і систематизувати навчальну інформацію; чітко, стисло і логічно викласти матеріал; провести розрахунки, продемонструвати розуміння економічного змісту обчислених показників та вміння їх аналізувати; обґрунтувати власну думку, зробити висновки.

Підготовка РГР включає такі основні етапи:

- ознайомлення з навчальною програмою та змістом дисципліни;
- огляд і вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників та інших джерел, що стосуються практичних завдань, які необхідно розв'язати;
- ознайомлення із методичними вказівками щодо виконання теоретичних і практичних завдань;
- виконання завдань РГР згідно варіанту;
- написання і оформлення РГР.

Розрахунково-графічна робота складається з двох частин: теоретичного питання та практичних завдань.

Теоретичне питання передбачає поглиблене вивчення конкретного питання з курсу «Облік і аудит» за темою, яка обирається студентом відповідно до порядкового номеру студента в списку групи (об'єм 3-4 сторінок). Якщо в групі більше 25 осіб, то 26-й студент виконує 1-й варіант, 27-й – 2-й варіант і т.д.

Розподіл практичних завдань, що визначені для виконання студентами у РГР, за варіантами наведено у таблиці 1. Варіант практичних завдань РГР обирається згідно з початковою літерою прізвища студента.

РГР з дисципліни «Облік і аудит», що виконана не за своїм варіантом, не зараховується і повинна бути виконана повторно. На титульному аркуші нової РГР необхідно вказати «Повторно» і подати її на кафедру разом із попередньою РГР.

При виконанні РГР необхідно дотримуватись таких вимог:

- РГР слід виконати та подати у встановлені терміни;
- студент повинен вказати варіант теоретичного питання та практичних завдань РГР, що виконуються, і повністю подати умови завдань відповідно до варіанту;
- завдання слід виконувати в тій послідовності, в якій вони подані в завданні до РГР;
- РГР повинна бути оформлена відповідно до вимог ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Виконану РГР студенти подають на кафедру згідно із встановленими термінами.

Розглянемо основні теоретичні відомості та приклади вирішення завдань до розрахунково-графічної роботи.

Для управління господарською діяльністю підприємства необхідні відомості про наявні засоби (майно), їх склад, розміщення і використання, а також за рахунок яких джерел ці засоби надійшли. Таку інформацію дає бухгалтерський баланс.

Бухгалтерський баланс – це спосіб економічного групування і узагальненого відображення стану засобів підприємства за їх складом, розміщенням і функціональною роллю в процесі відтворення та за джерелами їх утворення і цільовим призначенням на певну дату в грошовій оцінці. Зазвичай, баланс складають на перше число місяця, кварталу, року.

Типові зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями:

- перший тип – зміни відбуваються тільки в активі балансу, одна стаття збільшується, а інша взаємопов'язана стаття зменшується на одну й ту ж суму;
- другий тип – зміни відбуваються тільки в пасиві балансу, одна стаття збільшується, а інша взаємопов'язана стаття зменшується на одну й ту ж суму;

– третій тип – активно-пасивні зміни в сторону збільшення; збільшуються господарські засоби з одночасним збільшенням джерел їх утворення;

– четвертий тип – активно-пасивні зміни в сторону зменшення; зменшуються господарські засоби і одночасно зменшується відповідне джерело їх утворення.

Приклад.

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, тис. грн.
1.	Надійшов автомобіль як внесок у статутний фонд підприємства	100
2.	Перераховані в бюджет суми нарахованих податків	30
3.	Видано зарплату працівникам підприємства	10
4.	Отримані грошові кошти за відвантажений товар	30

Розглянемо, які зміни відбуваються в балансі під впливом зазначених господарських операцій.

Типи зміни в бухгалтерському балансі

№ операції	Зміст господарської операції	Зміни в бухгалтерському балансі				Тип зміни
		Актив		Пасив		
		Збільшення	Зменшення	Збільшення	Зменшення	
1	Надійшов автомобіль як внесок у статутний фонд підприємства	+100		+100		III
2	Перераховані в бюджет суми нарахованих податків		-30		-30	IV
3	Видано зарплату працівникам підприємства		-10		-10	IV
4	Отримані грошові кошти за відвантажений товар	+30	-30			I

Складемо балансовий звіт підприємства за станом на 01.01.20XX за скороченою формою балансу, використовуючи наступні дані: готова продукція – 50, заборгованість перед постачальниками – 60, заборгованість за розрахунками з бюджетом – 40, дебіторська заборгованість за товари – 30, кошти на рахунку в банку – 50, готівка в касі – 20, статутний фонд – 120, розрахунки з оплати праці – 80, заборгованість підзвітних осіб – 50, основні засоби – 100.

БАЛАНС (Звіт про фінансовий стан)
на 01.01 20XX р.

АКТИВ	Сума	ПАСИВ	Сума
I. Необоротні активи		I. Власний капітал	
Основні засоби	100	Статутний фонд	120
Усього за розділом I	100	Усього за розділом I	120
II. Оборотні активи		II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	
Готова продукція	50		
Дебіторська заборгованість за товари	30		
Заборгованість підзвітних осіб	50		
Готівка в касі	20		
Кошти на рахунку в банку	50		
Усього за розділом II	200	Усього за розділом II	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		III. Поточні зобов'язання і забезпечення	
		Заборгованість перед постачальниками	60
		Заборгованість за розрахунками з бюджетом	40
		Розрахунки з оплати праці	80
		Усього за розділом III	180
		IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	
Баланс	300	Баланс	300

Для оперативного управління підприємством недостатньо знати стан господарських засобів і їх джерел тільки на певну дату. Протягом звітної періоду (місяця) на підприємстві відбувається багато господарських операцій. Тому необхідно не тільки мати поточні дані про наявність, а й систематично контролювати рух цих засобів. Такі дані про рух засобів одержують за допомогою системи бухгалтерських рахунків.

Рахунки бухгалтерського обліку – це спосіб групування здійснюваних господарських операцій підприємства за економічно однорідними ознаками з метою поточного відображення наявності і руху окремих видів засобів, джерел їх утворення, господарських процесів і результатів діяльності.

Рахунки, які відкриваються на статті активу балансу, називаються активними, а рахунки, які відкриваються на пасивні статті – пасивними

Для прикладу розглянемо активний рахунок 20 «Виробничі запаси» і пасивний рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками»:

Рахунок 20 «Виробничі запаси»

№ операції	Зміст операції	Дебет	Кредит
	Сальдо початкове	65000	
1			8500
2			1800
3	Підприємство одержало матеріали (виробничі запаси) від постачальника	25000	
5		3500	
	Оборот за місяць	28500	10300
	Сальдо кінцеве	83200	

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками»

№ операції	Зміст операції	Дебет	Кредит
	Сальдо початкове		30000
3	Підприємство одержало матеріали (виробничі запаси) від постачальника		25000
4		15000	
	Оборот за місяць	15000	25000
	Сальдо кінцеве		40000

Щоб визначити кінцеве сальдо на активному рахунку 20 «Виробничі запаси» необхідно до початкового залишку по дебету в сумі 65000 грн. додати оборот по дебету в сумі 28500 грн. і відняти оборот по кредиту в сумі 10300 грн. В нашому прикладі на кінець звітного періоду залишок виробничих запасів становитиме 83200 грн.

Щоб визначити кінцеве сальдо на пасивному рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками», необхідно до початкового залишку по кредиту в сумі 30000 грн. додати оборот по кредиту в сумі 25000 грн. і відняти оборот по дебету в сумі 15000 грн. В нашому прикладі на кінець звітного періоду підприємство має заборгованість перед постачальниками в сумі 40000 грн.

Сума кожної проведеної господарської операції записується двічі: на дебет одного і кредит другого рахунка. Ці рахунки взаємопов'язані. Тому взаємопов'язане відображення господарських операцій в системі бухгалтерських рахунків має назву «спосіб подвійного запису».

Наведемо приклад подвійного запису на рахунках: підприємство одержало матеріали (виробничі запаси) від постачальника на суму 25000 грн. (операція записана під номером 3). Ця операція привела до змін по двох статтях: «Виробничі запаси» і «Розрахунки з постачальниками і підрядниками». Стаття «Виробничі запаси» активна, а стаття «Розрахунки з постачальниками і підрядниками» пасивна. На активному рахунку збільшення матеріалів буде записано по дебету. Водночас зросте заборгованість перед постачальником на пасивному рахунку, яка буде записана по кредиту рахунка.

Скорочено можна записати дану господарську операцію в такому вигляді:
Дебет рахунка 20 «Виробничі запаси» – 25000 грн.

Кредит рахунка 63 «Розрахунки
з постачальниками і підрядниками» – 25000 грн.

Такий запис, при якому вказується рахунок, що дебетується і рахунок, що кредитується і на яку суму, має назву «бухгалтерська проводка». Взаємозв'язок рахунків під впливом господарської операції називається кореспонденцією рахунків, а такі рахунки – кореспондуючими.

Для забезпечення контролю за повнотою і правильністю відображення господарських операцій всі бухгалтерські записи реєструють у календарній послідовності. Для цього складають Журнал реєстрації господарських операцій.

Для узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку, перевірки правильності записів і визначення оборотів та залишків на рахунках складають оборотні відомості по синтетичних і аналітичних рахунках. По синтетичних рахунках оборотні відомості бувають простої і шахової будови. Розглянемо просту оборотну відомість по синтетичних рахунках:

Оборотна відомість за синтетичними рахунками

Код рахунку	Назва рахунку	Сальдо на 1 січня		Оборот за січень		Сальдо на 1 лютого	
		дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
10	Основні засоби	700000	-	20000	30000	690000	-
20	Виробничі запаси	65000	-	28500	10300	83200	-
27	Продукція сільськогосподарського виробництва	50000	-	3500	4500	49000	-
31	Рахунки в банках	35000	-	-	1000	34000	-
40	Зареєстрований (пайовий) капітал	-	750000	30000	26900	-	746900
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	-	25000	-	10000	-	35000
60	Короткострокові позики	-	45000	10700	-	-	34300
63	Розрахунки з постачальниками і підрядниками	-	30000	15000	25000	-	40000
	Разом:	850000	850000	107700	107700	856200	856200

Як видно з наведеного прикладу, у відомості спостерігається три пари рівностей. Рівність підсумків початкових залишків по дебету і кредиту пояснюється рівністю активу і пасиву балансу, на основі якого були відкриті рахунки. Підсумок оборотів по дебету дорівнює підсумку оборотів по кредиту, виходячи із суті подвійного відображення господарських операцій (подвійного запису) на рахунках. Рівність підсумків дебетового і кредитового залишків на кінець звітного періоду пояснюється попередніми двома рівностями, як підсумок активу і пасиву балансу на кінець звітного періоду.

Для здійснення процесу виробництва необхідно мати: засоби праці, предмети праці і робочу силу.

Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

У процесі виробництва основні засоби зношуються і вартість їх поступово переходить на собівартість продукції, робіт і послуг у розмірі амортизаційних відрахувань.

Амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Строк корисного використання об'єкта встановлюється підприємством самостійно. Нарахування амортизації призупиняється на період реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації об'єкта.

Сума амортизації об'єкта необоротних активів з початку їх корисного використання називається зносом необоротних активів.

Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» передбачені такі методи нарахування амортизації основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів): прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискорене зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий.

Розглянемо конкретний приклад по нарахуванню амортизації за різними методами. Первинна собівартість об'єкта основних засобів – 12000,00 грн., встановлена підприємством ліквідаційна вартість – 1000,00 грн., передбачуваний строк корисного використання об'єкту – 5 роки.

1. Прямолінійний метод. Річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів.

$$A_p = \frac{B_a}{T} = \frac{B_{\text{п}} - B_{\text{л}}}{T},$$

де: A_p – річна сума амортизації; B_a – вартість, що амортизується; T – період корисного використання об'єкта; $B_{\text{п}}$ – первісна вартість; $B_{\text{л}}$ – ліквідаційна вартість.

$$(12000-1000)/5 = 2200 \text{ грн.}$$

Щорічно підприємство буде включати у витрати однакову суму амортизації основних засобів, що дорівнює 2200 грн.

2. Метод зменшення залишкової вартості. Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітнього року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації.

$$A_p = H A_p \times B_3 \text{ або } A_p = H A_p \times B_{\text{п}},$$

де: $H A_p$ – річна норма амортизації; B_3 – залишкова вартість.

Річна норма амортизації обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість.

$$HA_p = 1 - \sqrt[T]{\frac{B_{л}}{B_{п}}}$$

$$\text{Річна норма амортизації} = 1 - \sqrt[5]{\frac{1000}{12000}} = 0,39.$$

За роками експлуатації амортизація буде нараховуватись у таких розмірах:

$$\text{перший рік} - 12000 \times 0,39 = 4680,0 \text{ грн.}$$

$$\text{другий рік} - (12000 - 4680) \times 0,39 = 2854,8 \text{ грн.}$$

$$\text{третій рік} - (7320 - 2854,8) \times 0,39 = 1741,4 \text{ грн.}$$

$$\text{четвертий рік} - (4465,2 - 1741,4) \times 0,39 = 1062,3 \text{ грн.}$$

$$\text{п'ятий рік} - (2723,8 - 1062,3) \times 0,39 = 648,0 \text{ грн.}$$

Разом (накопичена сума зносу): 10986,5 грн.

3. Метод прискореного зменшення залишкової вартості. Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи із строку корисного використання об'єкта, і подвоюється.

$$A_p = 2 \times HA_p \times B_3 \text{ або } A_p = 2 \times HA_p \times B_{п}, HA_p = \frac{B_{п}}{T}.$$

У нашому прикладі річна норма амортизації становитиме 20 %.

$$\text{перший рік} - 2 \times 0,20 \times 12000 = 4800 \text{ грн.}$$

$$\text{другий рік} - 2 \times 0,20 \times (12000 - 4800) = 2880 \text{ грн.}$$

$$\text{третій рік} - 2 \times 0,20 \times (7200 - 2880) = 1728 \text{ грн.}$$

$$\text{четвертий рік} - 2 \times 0,20 \times (4320 - 1728) = 1036,8 \text{ грн.}$$

$$\text{п'ятий рік} - (12000 - 1000 - 10444,8) = 522,2 \text{ грн.}$$

Разом (накопичена сума зносу): 11000 грн.

В останній рік сума амортизації розраховується як різниця між вартістю, що амортизується (12000 – 1000) і нарахованою сумою амортизації за попередні 4 роки (4800 + 2880 + 1728 + 1036,8 = 10444,8).

4. Кумулятивний метод. Річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта, на суму числа років його корисного використання.

$$A_p = B_a \times K_k, \text{ де: } K_k - \text{кумулятивний коефіцієнт.}$$

Кумулятивний коефіцієнт за роками буде становити:

$$\text{перший рік} - \frac{5}{1+2+3+4+5} = 0,33;$$

$$\text{другий рік} - \frac{4}{15} = 0,27;$$

$$\text{третій рік} - \frac{3}{15} = 0,2;$$

$$\text{четвертий рік} - \frac{2}{15} = 0,13;$$

$$\text{п'ятий рік} - \frac{1}{15} = 0,07.$$

Річна сума амортизації за роками буде становити:

$$\text{перший рік} - 11000 \times 0,33 = 3630 \text{ грн.}$$

$$\text{другий рік} - 11000 \times 0,27 = 2970 \text{ грн.}$$

$$\text{третій рік} - 11000 \times 0,2 = 2200 \text{ грн.}$$

$$\text{четвертий рік} - 11000 \times 0,13 = 1430 \text{ грн.}$$

$$\text{п'ятий рік} - 11000 \times 0,07 = 770 \text{ грн.}$$

Разом (накопичена сума зносу): 11000 грн.

Запаси – це активи, які утримуються для подальшого продажу за умов господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва, утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності регламентується Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси».

При відпуску запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- нормативних затрат;
- ціни продажу.

Для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із наведених методів.

Оцінка за середньозваженою собівартістю проводиться по кожній одиниці запасів діленням сумарної вартості залишку таких запасів на початок звітного місяця і вартості одержаних у звітному місяці запасів на сумарну кількість запасів на початок звітного місяця і одержаних у звітному місяці запасів.

Приклад. На початок місяця підприємство на обліку має залишок пального для легкових автомобілів, що використовуються для адміністративних цілей: 5 т А-92 обліковою вартістю 25000 грн.

Для забезпечення діяльності підприємство закуповує пальне для легкових автомобілів:

01.10 придбано 10 т А-92 за ціною 5000 грн./т – 50000 грн.;

10.10 придбано 5 т А-92 за ціною 4500 грн./т – 22500 грн.;

20.10 придбано 8 т А-92 за ціною 4000 грн./т – 32000 грн.

У звітному періоді оформлено акт на використання 19 т пального.

Бухгалтер проводить розрахунок за середньозваженою собівартістю за формулою: середньозважена собівартість одиниці = (вартість запасів на початок звітного місяця + вартість запасів, отриманих за місяць)/(кількість запасів, що залишилися на початок місяця + кількість запасів, отриманих за місяць).

Вартість запасів на початок звітного місяця = 25000 грн.;

вартість запасів, отриманих за місяць = (50000 + 22500 + 32000 грн.);

кількість запасів на початок місяця = 5 т;

кількість запасів, отриманих за місяць = 23 т.

Середньозважена собівартість одиниці = $(25000 + 104500) : (5 + 23) = 4625$ грн.

Для списання використаного пального бухгалтер перемножує отримане значення за середньозваженою собівартістю на кількість використаного пального: $4625 \times 19 = 87875$ грн.

Оцінка запасів за методом ФІФО базується на припущенні, що запаси використовуються у тій послідовності, у якій вони надходили до підприємства (відображені у бухгалтерському обліку), тобто запаси, які першими відпускаються у виробництво (продаж та інше вибуття), оцінюються за собівартістю перших за часом надходження запасів.

Приклад. Підприємство торгівлі має запас цукерок «Гулівер»:

10.10 придбано 10 т цукерок за ціною 5000 грн/т – 50000 грн.;

11.10 придбано 5 т цукерок за ціною 4500 грн/т – 22500 грн.;

16.10 продано 12 т цукерок за ціною 5050 грн/т – 60600 грн.

Бухгалтер проводить розрахунок собівартості реалізованих цукерок за методом ФІФО: $(10 \text{ т} \times 5000 \text{ грн./т}) + (2 \text{ т} \times 4500 \text{ грн./т}) = 59000$ грн.

В умовах ринкової економіки розвиваються різні форми незалежного контролю, однією з яких є аудит. Аудит має особливе значення для користувачів фінансової звітності, які зацікавлені в підтвердженні вірогідності, реальності і повноти наведеної в ній інформації.

Згідно з Законом України «Про аудиторську діяльність» аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів.

Розглянемо приклад розв'язку задачі з аудиту грошових коштів.

Згідно з випискою банку від 14.07 з розрахункового рахунку було одержано 1500 грн. на виплату заробітної плати. За звітом касира ця сума була оприбуткована 16.07, частково виплачена 20.07, решта суми – 21.07.

Розв'язок задачі.

Підприємство припустило порушень касової дисципліни.

В порушення вимог Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29.12.2017 № 148:

1) гроші, отримані з розрахункового рахунку 14.07, необхідно було в той самий день оприбуткувати в касу підприємства згідно з прибутковим касовим ордером;

2) підприємства мають право зберігати у своїй касі готівку, одержану в банку для виплат, що належать до фонду оплати праці понад установлений ліміт каси протягом п'яти робочих днів, уключаючи день одержання готівки в банку. Після цих термінів суми грошей, не використані за призначенням, повертаються підприємством до банку не пізніше наступного робочого дня банку. У наведеному випадку кошти на виплату заробітної плати зберігалися понад 5 днів, тому на підприємстві починаючи з 19.07 по 20.07 можливе перевищення ліміту каси.

Аудиторська діяльність – це професійна діяльність, яка має свій етичний кодекс, оскільки особи, що займаються цією діяльністю, зацікавлені у взаємодовірі та високій якості наданих послуг незалежно від поведінки деяких представників цієї професії. Можна виділити такі основні принципи професійної етики: незалежність, об'єктивність, компетентність, майстерність, конфіденційність, чесність, професійна поведінка.

Законом України «Про аудиторську діяльність» встановлені права та обов'язки аудиторів і аудиторських фірм, заборони щодо проведення аудиту.

Проаналізуємо ситуацію, визначимо наявні невідповідності нормативним актам: Підприємець Г. подорожуючи разом з аудитором Карпатами, оплатив усю поїздку. Під час подорожі він поєднує корисне з приємним: шукає можливість дольової участі в різних підприємствах. Аудитор має консультивати його з питань капіталовкладень. Крім того, в обов'язки аудитора також входить перевірка річної звітності товариства, членом якого є підприємець.

Розв'язок.

Для діяльності аудитора, як консультанта, немає перешкод. Аудитор не має права перевіряти річну звітність товариства, тому що підприємець Г. заплатив за його подорож, в результаті чого порушено принцип незалежності.

3. ЗАВДАННЯ ДО РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

I. Теоретичне завдання.

1. Бухгалтерський облік в системі управління діяльністю організації, його предмет і метод.
2. Міжнародні стандарти аудиту.
3. Бухгалтерський облік процесу постачання.
4. Бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку.
5. Зміст та етапи планування аудиторської перевірки.
6. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю.
7. План рахунків бухгалтерського обліку.
8. Документація господарських операцій.
9. Інвентаризація в системі первинного обліку.
10. Бухгалтерський облік процесу виробництва.
11. Процес аудиторської перевірки та його стадії.
12. Аудит касових операцій.
13. Види аудиторських послуг.
14. Аудиторська діяльність.
15. Бухгалтерський облік процесу реалізації.
16. Облік фінансових результатів.
17. Аудиторські звіти та аудиторські висновки.
18. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.
19. Поняття та принципи побудови бухгалтерської (фінансової) звітності.
20. Сутність, зміст і класифікація аудиту.
21. Методика аудиту фінансової звітності.
22. Правове регулювання аудиторської діяльності.
23. Професійна етика аудиторів, їх права та обов'язки.
24. Аудит наявності та руху основних засобів, інших необоротних активів, запасів.
25. Внутрішній контроль та його характеристика.

II. Практичне завдання

Таблиця 1

Розподіл варіантів практичного завдання РГР

Початкова літера прізвища студента	Варіант РГР
А	1
Б	2
В	3
Г	4
Д	1
Е, Ж	2
З, І	3
К	4
Л	1
М	2
Н	3
О	4
П	1
Р	2
С	3
Т	4
У, Ф	1
Х, Ц	2
Ч, Ш, Щ	3
Ю, Я	4

Завдання 1.

Визначити типи господарських операцій за даними таблиць 1.2 – 1.5, вказати зміни викликані в балансі цими операціями. Показати, які статті балансу змінюються під їх впливом. Вправу виконати у вигляді табл. 1.1

Таблиця 1.1

Типи зміни в бухгалтерському балансі

№ операції	Зміст господарської операції	Зміни в бухгалтерському балансі				Тип зміни
		Актив		Пасив		
		Збільшення	Зменшення	Збільшення	Зменшення	

Варіант 1

Таблиця 1.2

№ операції	Зміст господарської операції	Сума
1	Отримано грошові кошти з поточного рахунку в касу для розрахунку з підзвітною особою	390
2	Підзвітній особі оплачено готівкою понесені витрати	370
3	Оприбутковано тару від постачальника	130
4	Списано на виробництво паливо	600
5	Отримано на поточний рахунок довгострокову позику банку	15000
6	На підставі авансового звіту оприбутковано матеріали, які придбані підзвітною особою	370
7	Видано з каси заробітну плату робітникам	10000
8	Зараховано на поточний рахунок грошові кошти від покупців	3000
9	Сплачено податки в бюджет	1600
10	За рахунок короткострокової позики сплачено постачальникам за цемент	5000

Варіант 2

Таблиця 1.3

№ операції	Зміст господарської операції	Сума
1	Оприбутковано товари від постачальника	2900
2	Відпущено у виробництво сировину	1300
3	Сплачено рахунок постачальника за отриману силікатну цеглу	4000
4	Зараховано на поточний рахунок кошти від покупців	970
5	Здано виручку з каси на поточний рахунок підприємства	2100
6	Перераховано з поточного рахунку заборгованість із соціального страхування	980
7	Оприбутковано від постачальника систему вентиляції, яка не потребує монтажу	3800
8	Завершено будівництво та введено в експлуатацію виробничий цех за фактичною собівартістю	999000
9	Нараховано дивіденди засновникам за результатами роботи підприємства	2700
10	Отримано грошові кошти в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати робітникам	6000

Варіант 3

Таблиця 1.4

№ операції	Зміст господарської операції	Сума
1	Внесено засновниками основні засоби, як внесок до статутного капіталу	6700
2	Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва	4300
3	Видано з каси заробітну плату робітникам підприємства	9000
4	Повернено в касу залишок невитрачених підзвітних сум	650

5	Погашено з поточного рахунку заборгованість банку за короткостроковою позикою	3500
6	Оприбутковано на склад готову продукцію, яка випущена з виробництва	1900
7	З поточного рахунку погашено заборгованість іншим кредиторам	2800
8	Витрачено грошові кошти підзвітною особою на потреби основного виробництва	1460
9	Відпущено зі складу у виробництво сировину	2800
10	Перераховано з поточного рахунку заборгованість до бюджету	760

Варіант 4

Таблиця 1.5

№ операції	Зміст господарської операції	Сума
1	Надійшли напівфабрикати на склад від постачальника	590
2	Списано сировину на витрати виробництва	1900
3	Введено в експлуатацію збудований власними силами гараж	75000
4	Надійшла у касу готівка від покупця	6000
5	Оприбутковано на склад готову продукцію з виробництва	4800
6	Видано з каси завгоспу на господарські потреби	1200
7	Нараховано заробітну плату робітникам	9000
8	Утримано податок на доходи фізичних осіб із заробітної плати працівників	7380
9	Погашено заборгованість з поточного рахунку перед бюджетом	960
10	Повернено в касу готівку підзвітною особою	160

Завдання 2.

На підставі балансового рівняння та даних для виконання вправи необхідно скласти баланс підприємства за скороченою формою балансу, що наведена в табл. 2.1. Розрахувати підсумки за кожним розділом та валюту балансу.

Дані для виконання завдання:

Варіант 1. ПП «Надія» (тис. грн.): кошти на рахунку в банку – 1600; поточні зобов'язання перед банком – 1300; статутний капітал підприємства – 8000; готівка в касі – 720; векселі одержані – 1080; заборгованість перед постачальниками – 1500; заборгованість підзвітних осіб – 1100; нерозподілений прибуток – 1200; основні засоби – 3000; виробничі запаси – 4500.

Варіант 2. ТОВ «Фламінго ЛТД» (тис. грн.): основні засоби – 3840; покупні товари – 4600; розрахунки з оплати праці – 2300; власний капітал – 4200; доходи майбутніх періодів – 450; розрахунки з кредиторами – 1900; малоцінні швидкозношувані предмети – 690; розрахунки з підзвітними особами

– 520; заборгованість з податків – 2200; заборгованість інших підприємств – 1100; грошові кошти в касі – 300.

Варіант 3. ТОВ «Веселка» (тис. грн.): грошові кошти на поточному рахунку – 8300; виробничі запаси – 18690; основні засоби – 115090; прибуток – 5100; статутний капітал – 135000; розрахунки з оплати праці – 2810; розрахунки з дебіторами – 5790; розрахунки з підзвітними особами – 50; розрахунки з кредиторами – 2250; заборгованість за розрахунками з бюджетом – 2760.

Варіант 4. ПП «Граніт-3» (тис. грн.): основні засоби – 6700; нерозподілений прибуток – 4200; паливо – 1700; готова продукція – 5000; незавершене виробництво – 6450; каса в національній валюті – 520; довгострокові позики банку – 12800; статутний капітал – 15000; розрахунки зі страхування – 1170; розрахунки з учасниками – 700; поточний рахунок у банку – 13500.

Таблиця 2.1

АКТИВ	Сума	ПАСИВ	Сума
I. Необоротні активи		I. Власний капітал	
Усього за розділом I		Усього за розділом I	
II. Оборотні активи		II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	
Усього за розділом II		Усього за розділом II	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		III. Поточні зобов'язання і забезпечення	
		Усього за розділом III	
		IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	
Баланс		Баланс	

Завдання 3

1. Відкрити рахунки за даною в табл. 3.1 формою і, записати наведені в табл. 3.2 суми залишків відповідно за дебетом або кредитом рахунку. Схеми побудови активного та пасивного рахунків наведено на рис.3.1.

2. Скласти реєстраційний журнал господарських операцій, наданих у табл. 3.3. Установити кореспонденцію рахунків за кожною з них, користуючись Планом рахунків. Підрахувати загальну суму за журналом реєстрації.

3. Записати господарські операції на рахунках методом подвійного запису.

4. Користуючись наведеною на рис. 3.2, 3.3 схемою визначення кінцевого сальдо, підрахувати за кожним рахунком дебетові та кредитові обороти, вивести сальдо на кінець місяця.

5. Скласти реєстраційний журнал господарських операцій за наведеною в табл. 3.4 формою.

6. Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками (табл. 3.5).

7. Скласти бухгалтерський баланс на 31 березня за діючою формою.

Таблиця 3.1

Рахунок _____
(назва синтетичного рахунку)

№ операції	Зміст операції	Дебет	Кредит
	Сальдо початкове		
	Оборот за місяць		
	Сальдо кінцеве		

Таблиця 3.2

Дані статей балансу підприємства на 1 березня 20XX р.

(i - порядковий номер студента в списку групи)

№ з/п	Статті балансу	Сума, грн.	
		Актив	Пасив
1	Основні засоби (первісна вартість)	850000+i	
2	Сировина й матеріали	50000+i	
3	Паливо	4000+i	
4	Незавершене виробництво	8000+i	
5	Готова продукція	6000+i	
6	Каса в національній валюті	100+i	

7	Поточний рахунок у національній валюті	70000+i	
8	Розрахунки з іншими дебіторами	2000+i	
9	Статутний капітал		942000+i
10	Короткострокові позики		10000+i
11	Розрахунки з постачальниками та підрядниками		23000+i
12	Розрахунки за виплатами працівникам		9000+i
13	Розрахунки з іншими кредиторами		1000+i
14	Нерозподілений прибуток		5100+i
	Усього:	990100+8*i	990100+6*i

Активний рахунок

Дт	Кт
Початкове сальдо	
Збільшення +	Зменшення –
Оборот дебетовий	Оборот кредитовий
Кінцеве сальдо	

Пасивний рахунок

Дт	Кт
	Початкове сальдо
Зменшення –	Збільшення +
Оборот дебетовий	Оборот кредитовий
	Кінцеве сальдо

Рис. 3.1. Схема побудови активного та пасивного рахунків

Таблиця 3.3

**Господарські операції за березень звітнього року
(i - порядковий номер студента в списку групи)**

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Надійшли безкоштовно основні засоби	25000+i
2	Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку	5000+i
3	Надійшли на склад від постачальників матеріали (гроші не сплачені)	10000+i
4	Відпущено на виробництво матеріали зі складу	40000+i

5	Витрачено паливо на технологічні потреби основного виробництва	3000+i
6	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	15000+i
7	Отримано в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати	20000+i
8	Видано з каси заробітну плату робітникам і службовцям	18000+i
9	Невиплачена заробітна плата депонована	2000+i
10	Здана до складу з виробництва готова продукція	6000+i
11	Отримано до каси на господарські витрати	200+i
12	Видано з каси Петрову О.О. під звіт на господарські витрати	180+i
13	Придбані Петровим О.О. матеріали	160+i
14	Прийняті в касу залишки підзвітних сум	20+i
15	Випущені з виробництва й оприбутковані на склад напівфабрикати	3000
16	Перераховано з поточного рахунку на погашення заборгованості, з яких:	34000
	а) постачальникам	20000
	б) банку на погашення позики	13000
	в) різним кредиторам	1000
17	Отримано на поточний рахунок від дебіторів у погашення заборгованості	1000

Таблиця 3.4

Журнал реєстрації господарських операцій за березень 20XX року

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт

Таблиця 3.5

Оборотно-сальдова відомість за синтетичними рахунками
за березень 20XX року

Код рахунку	Назва рахунку	Сальдо на початок місяця (на 01.03.20XX)		Оборот за місяць		Сальдо на кінець місяця (на 31.03.20XX)	
		дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
	Разом:						

Кінцеве сальдо = Початкове сальдо + Дебетовий оборот – Кредитовий оборот

Рис. 3.2. Визначення кінцевого сальдо активного рахунку

Кінцеве сальдо = Початкове сальдо + Кредитовий оборот - Дебетовий оборот

Рис. 3.3. Визначення кінцевого сальдо пасивного рахунку

Завдання 4.

Провести розрахунок амортизації за кожен рік експлуатації об'єкту згідно:

- а) прямолінійного методу;
- б) методу зменшення остаточної вартості;
- в) методу прискореного зменшення остаточної вартості;
- г) кумулятивного методу.

Результати розрахунків оформити у таблицях 4.1, 4.2, 4.3, 4.4.

Дані для виконання завдання:

Варіант 1. Первісна вартість об'єкта основних засобів – 5000 грн., встановлена підприємством ліквідаційна вартість – 500 грн., передбачуваний строк корисного використання об'єкту – 4 роки.

Варіант 2. Підприємство придбало виробниче устаткування вартістю 13000 грн. Ліквідаційна вартість устаткування після його експлуатації за попередньою оцінкою може скласти 1300 грн. (10 % первісної вартості). Очікуваний термін корисного використання складає 5 роки.

Варіант 3. Первісна вартість портативного комп'ютера – 6480 грн., строк корисного використання – 5 років, встановлена підприємством ліквідаційна вартість – 1 грн.

Варіант 4. Первісна вартість об'єкта основних засобів – 9960 грн., встановлена підприємством ліквідаційна вартість – 500 грн., передбачуваний строк корисного використання об'єкту – 4 роки.

Таблиця 4.1.

Розрахунок нарахування амортизації згідно прямолінійного метода

№ з/п	Рік корисної експлуатації об'єкту	Розрахунок річної суми амортизації			Сума зносу з початку експлуатації об'єкту	Балансова вартість об'єкту
		Вартість, яка амортизується	Очікуваний строк корисної експлуатації	Річна сума амортизації		
1	На дату придбання					
2	На кінець 1-го року					
3						
	...					

Таблиця 4.2.

Розрахунок нарахування амортизації згідно методу зменшення остаточної вартості

№ з/п	Рік корисної експлуатації об'єкту	Розрахунок річної суми амортизації			Накопичена сума зносу	Остаточна вартість на кінець року
		Остаточна вартість на початок року	Річна норма амортизації	Річна сума амортизації		
1	На дату придбання					
2	На кінець 1-го року					
3	...					

Таблиця 4.3.

Розрахунок нарахування амортизації згідно методу прискореного зменшення остаточної вартості

№ з/п	Рік корисної експлуатації об'єкту	Розрахунок річної суми амортизації			Накопичена сума зносу	Остаточна вартість на кінець року
		Остаточна вартість на початок року	Річна норма амортизації	Річна сума амортизації		
1	На дату придбання					
2	На кінець 1-го року					
	...					

Таблиця 4.4.

Розрахунок нарахування амортизації згідно кумулятивного метода

№ з/п	Рік корисної експлуатації об'єкту	Розрахунок річної суми амортизації			Накопичена сума зносу	Остаточна вартість на кінець року
		Вартість, яка амортизується	Кумулятивний коефіцієнт	Річна сума амортизації		
1	На дату придбання					
2	На кінець 1-го року					
	...					

Завдання 5.

У журналі реєстрації господарських операцій (табл. 3.4) оформити бухгалтерськими проводками: 1) надходження матеріалів з ПДВ; 2) податковий кредит по ПДВ; 3) оплату матеріалів, що надійшли; а також вибуття їх у виробництво. Розрахувати ціну вибутих у виробництво матеріалів відповідно до методу :

- a) середньозваженої собівартості;
- b) ФІФО.

Дані для виконання завдання:

Варіант 1.

Зміст рах. «20»	Кількість,шт.	Ціна, грн.	Сума, грн.
1. Сальдо на 01.02.20XXр.	10	150	?
2. Надійшло 05.02.20XX р.	35	140	?
3. Вибуло 15.02.20XX р.	40	?	?
4. Сальдо на 01.03.20XX р.	?	?	?

Варіант 2.

Зміст рах. «20»	Кількість,шт.	Ціна, грн.	Сума, грн.
1. Сальдо на 01.02.20XXр.	20	35	?
2. Надійшло 05.02.20XX р.	35	40	?
3. Вибуло 15.02.20XX р.	40	?	?
4. Сальдо на 01.03.20XX р.	?	?	?

Варіант 3.

Зміст рах. «20»	Кількість,шт.	Ціна, грн.	Сума, грн.
1. Сальдо на 01.02.20XXр.	10	130	?
2. Надійшло 05.02.20XX р.	35	140	?
3. Вибуло 15.02.20XX р.	25	?	?
4. Сальдо на 01.03.20XX р.	?	?	?

Варіант 4.

Зміст рах. «20»	Кількість,кг.	Ціна, грн.	Сума, грн.
1. Сальдо на 01.02.20XXр.	60	85	?
2. Надійшло 05.02.20XX р.	76	75	?
3. Вибуло 15.02.20XX р.	80	?	?
4. Сальдо на 01.03.20XX р.	?	?	?

Завдання 6.

На підставі наведених ситуацій провести аудит касових операцій:

Варіант 1. Підприємством 20.05 за чеком № 043849 було отримано 2400,0 грн. на виплату зарплати, 200,0 грн. – на господарські потреби, 300,0 грн. – на відрядження. На підставі розрахункових відомостей на виплату зарплати списано:

20.05 – 1300,0 грн.,

21.05 – 400,0 грн.,

26.05 – 600,0 грн.

За даними видаткових касових ордерів 20.05 було видано на відрядження 400,0 грн., 21.05 на господарські потреби – 200,0 грн.

Варіант 2. У ТОВ «Ласунка» залишок по касі станом на 17.09 був 20 грн.

17.02 одержано з поточного рахунку в касу (за прибутковим касовим ордером № 97 від 17.02) 5010 грн. для виплати авансу по заробітній платі.

17.09 за видатковим касовим ордером 118 видано в підзвіт експедитору Вітрову В.І. – 1000 грн.;

19.09 за прибутковим касовим ордером № 98 оприбутковано в касу не використані підзвітні суми від експедитора Вітрова В.І. – 980 грн.;

19.09 за видатковим касовим ордером № 188 списано виданий за розрахунково-платіжною відомістю аванс в сумі 5010 грн.

Варіант 3. Підприємством 17.04 за чеком № 042428 було отримано 1200,0 грн. на виплату зарплати, 100,0 грн. – на господарські потреби, 150,0 грн. – на відрядження. На підставі розрахункових відомостей на виплату зарплати списано:

17.04 – 650,0 грн.,

18.04 – 200,0 грн.,

23.04 – 300,0 грн.

За даними видаткових касових ордерів 17.04 було видано на відрядження 200,0 грн., 18.04 на господарські потреби – 100,0 грн.

Варіант 4. На підприємстві 18.02 одержано за чеком № 056345 готівку на такі цілі:

- для виплаті заробітної плати робітникам та службовцям – 5420,0 грн.;

- на відрядження – 180,0 грн.;

- на господарські потреби – 80,0 грн.

За звітом касира виплачено:

18.02 – 3450,0 грн. заробітної плати за відомістю № 19;

19.02 – 250,0 грн. Іванову В.К. на відрядження за видатковим касовим ордером № 12;

20.02 – 80,0 грн. Петрову М.С. на господарські потреби за видатковим касовим ордером № 13;

23.02 – 1900,0 грн. заробітної плати за відомістю № 20.

Завдання 7.

На підставі наведених прикладів проаналізувати ситуацію, визначити наявні невідповідності нормативним актам і сформулювати суть невідповідностей; обґрунтувати дії аудитора.

Варіант 1. При проведенні аудиту, старший аудитор дав доручення рядовому аудитору перевірити правильність розрахунку податків організацією. Після закінчення перевірки рядовий аудитор повідомив, що помилок не встановлено. Через тиждень після цього звітність була підготовлена.

Через два місяця податкова інспекція провела перевірку за звітний рік і встановила помилки в податкових розрахунках організації. Тепер клієнт аудиторської фірми повинен доплатити податки та заплатити штраф. Клієнт закономірно питає, чому встановлені помилки не були виявлені в ході аудиту? Що послужило причиною виникнення вказаної ситуації?

Варіант 2. У ході обов'язкової аудиторської перевірки, провівши всі необхідні процедури, аудитор не знайшов істотних порушень у бухгалтерській (фінансовій) звітності клієнта. Завершуючи перевірку, у приватній бесіді з одним з робітників компанії, аудитор одержав конфіденційну інформацію про випадки розкрадань з цеху обробки дорогоцінних металів. Проаналізуйте ситуацію та обґрунтуйте дії аудитора.

Варіант 3. Павлов Г.М. – аудитор із середнім стажем роботи за фахом. Його практична діяльність пов'язана з аудиторськими перевірками, іноді з податковими консультаціями. У вільний від роботи час Павлов Г.М. пише матеріали з фінансів і обліку в різні економічні газети і журнали, ґрунтуючись на комерційних матеріалах підприємств, що є його клієнтами. Іноді Павлов посилається на окремі імена людей зайнятих в бізнесі. Окремі сторонні підприємства зацікавлені в інформації, яку публікує Павлов.

Чи можливий конфлікт інтересів між основною діяльністю Павлова і його письменницькою діяльністю? Якщо так, то як можуть бути вирішені ці труднощі?

Варіант 4. У ході аудита підприємства «Зеніт» виявлені порушення по сплаті податків. Директор підприємства підніс кожному аудитору путівки для відпочинку и попросив дати позитивний аудиторський висновок.

Пояснити дії аудиторів у даній ситуації.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК І АУДИТ»

1. Суть, мета, функції бухгалтерського обліку. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку.
2. Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Види та загальна характеристика необоротних та оборотних активів.
3. Класифікація джерел формування господарських засобів (власні та залучені).
4. Поняття господарського обліку. Види обліку.
5. Принципи бухгалтерського обліку, їх характеристика.
6. Метод бухгалтерського обліку та його складові.
7. Бухгалтерський баланс як елемент методу. Характеристика статей балансу. Вплив господарських операцій на баланс.
8. Сутність подвійного запису, значення, необхідність.
9. Поняття про рахунки. Синтетичні, аналітичні, субрахунки, активні, пасивні, активно-пасивні. Порядок визначення оборотів і сальдо по рахунках.
10. Оборотні відомості.
11. Значення Плану рахунків бухгалтерського обліку. Взаємозв'язок Плану рахунків та фінансової звітності.
12. Документування та види документації.
13. Інвентаризація.
14. Сутність облікового циклу на торгівельному підприємстві. Первинний, поточний та узагальнюючий облік.
15. Помилки в бухгалтерському обліку та способи їх виправлення.
16. Облік основних засобів.
17. Облік інших необоротних матеріальних активів. Бухгалтерські проведення, оформлення та оцінка.
18. Облік процесу придбання виробничих запасів. Документальне оформлення, оцінка, проведення.
19. Склад і облік витрат, що включаються до виробничої собівартості продукції.
20. Облік адміністративних витрат.

- 21.Визначення, мета та необхідність аудиту в діяльності суб'єктів господарювання. Предмет та об'єкти аудиту.
- 22.Правове регулювання аудиторської діяльності. Професійна етика аудиторів, їх права та обов'язки.
- 23.Внутрішній контроль та його характеристика. Середовище контролю, процедури контролю.
- 24.Види аудиторських послуг. Об'єкти обов'язкового аудиту.
- 25.Контроль якості аудиторських послуг. Відповідальність аудиторів.
- 26.Основні етапи процесу аудиту (укладання договору, попереднє планування аудиту, вивчення бізнесу клієнта, оцінка аудиторського ризику, оцінка системи внутрішнього контролю, властивого ризику).
- 27.План аудиту, його зміст. Програма аудиту та її складові.
- 28.Аудиторські процедури, їх призначення та види.
- 29.Аудиторські докази.
- 30.Джерела отримання інформації (аудиторських доказів).
- 31.Аудиторські звіти та аудиторські висновки.
- 32.Властивий ризик, як складова аудиторського ризику.
- 33.Вимоги к створенню аудиторської фірми.
- 34.Схожість та відмінність внутрішнього та зовнішнього аудиту.
- 35.Стандарти (нормативи) аудита.
- 36.Види аудиторського висновку.
- 37.Поняття і класифікація робочих документів аудитора. Методика складання робочих документів аудитора і ведення аудиторського досьє.
38. Особливості аудиту форми № 1 «Баланс».
- 39.Аудит касових операцій.
- 40.Аудит наявності та руху основних засобів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ

Основна навчальна література

1. Білоусько В.С. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посібник. / В.С. Білоусько. – вид. 5-е. – К.: «Сузір'я», 2010. – 404 с.
2. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік : підруч. / Р.Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 480 с.
3. Бутинець Ф. Ф. Аудит [Текст]: підручник / Ф. Ф. Бутинець. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 672 с.
4. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». / Ф.Ф. Бутинець. - вид. 2-е, доп. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2011. – 640 с.
5. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / Н.М. Грабова [За ред. М.В. Кужельного]. -вид. 6-е – К.: Видавництво А.С.К., 2012. – 266 с.
6. Гуцайлюк З. В. Аудит: теорія, методика, збірник завдань. [Текст] : навч. посіб. / З. В. Гуцайлюк Я. В. Мех М. Т. Щирба. – Тернопіль : Економічна думка, 2002. – 190 с.
7. Кулаковська, Л.П. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К.: “Каравела”, Львів: “Новий світ – 2000”, 2002 - 504 с.
8. Петровська І. О. Аудит [Текст]: навч. посіб. / І. О. Петровська. – К. : Ун-т «Україна», 2005. – 104 с. – Бібліогр.: с. 95.
9. Пшенична А. Ж. Аудит [Текст]: навч. посіб. / А. Ж. Пшенична. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
10. Рудницький В. С. Аудит [Текст]: навч. посіб. / В. С. Рудницький, Я.А. Гончарук. – 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292с.
11. Рядська В. В. Аудит [Текст]: навч. посіб /В.В.Рядська, Я.В.Петраков. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 416с.
12. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / В.Г. Швець.– К.: Знання, 2013.– 447с.

Нормативно-правове забезпечення

13. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]: Наказ Мінфіну України, від 30 листоп. 1999р. №291. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.

14. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/msa>.
15. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]: Наказ Мінфіну України, від 29 грудн. 2000 р. №356. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
16. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України, від 30 листоп. 1999 р. №291. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
17. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, від 2 грудн. 2010 р. №2756- VI (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
18. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [Електронний ресурс]: Наказ Мінфіну України, від 24 травн. 1995р. №88. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
19. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [Електронний ресурс]: наказ Мінфіну, від 02 вересн. 2014 р. №879. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
20. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України, від 29 груд. 2004р. № 148. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
21. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rada.gov.ua.
22. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 22.04.1993 р. №3126-ХІІІ. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
23. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України, від 16 липн.1999 р. №996-ХІV (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу: http://rada.gov.ua.

Додаткова навчальна література

24. Бодюк А.В. Методологічні та нормативно-правові аспекти аудиту підприємницької діяльності [Текст]: монографія / А.В.Бодюк. – К.: Кондор, 2005. – 356 с.

25. Бондаренко Н.О. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності [Текст]: навч. посіб. / Н.О.Бондаренко, В.Д.Понікаров, С.М.Попова – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 300с.
26. Даньків Й.Я. Стандартизація обліку і аудиту [Текст]: навч. посіб / Й.Я.Даньків, М.Р.Лучко, М.Я. Остап'юк. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2006. – 350 с.
27. Жадько К.С. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях: навч. посібник / К.С. Жадько, В.В. Семенюта, Л.І. Олейник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 112 с.
28. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики: навч. посібник. / А.Г. Загородній – К.: Т-во «Знання», КОО, 2012. – 377 с.
29. Кужельний М.В. Бухгалтерський облік: навч.-метод.посіб для самост. вивч. дисцип. / М.В. Кужельний, М.М. Коцупатрий. - К.: КНЕУ, 2010.– 217 с.